

Turowski, Wojciech

Sprawozdanie z sympozjum "Aksjologiczne aspekty Pisma Świętego w świetle adhortacji Benedykta XVI Verbum Domini", WSnR Łomianki, 10 maj 2011 r.

Studia Teologiczne 29, 503-506

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KS. WOJCIECH TUROWSKI

**SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM
AKSJOLOGICZNE ASPEKTY PISMA
ŚWIĘTEGO W ŚWIETLE ADHORTACJI
BENEDYKTA XVI VERBUM DOMINI
WSnR Łomianki, 10 maj 2011 r.**

W dniu 10 maja 2011 r. Instytut Papieża Jana Pawła II i Wydział Studiów nad Rodziną w Łomiankach zorganizował symposium pt. „Aksjologiczne aspekty Pisma Świętego w świetle adhortacji Benedykta XVI Verbum Domini”. Słowo wstępne wygłosił ks. prof. UKSW dr hab. Mieczysław Ozorowski, który również poprowadził spotkanie.

Pierwszym prelegentem był Ks. dr Zdzisław Struzik, który w swoim referacie: „Nauka kard. Stefana Wyszyńskiego o roli rodziny w przekazywaniu wartości Słowa Bożego w kontekście adhortacji Verbum Domini” wykazał spójność nauki kard. Stefana Wyszyńskiego dotyczącej człowieka, jego godności, miejsca osoby ludzkiej w małżeństwie i rodzinie z tekstem adhortacji Benedykta XVI. Prelegent zwrócił uwagę na dialog człowieka z Bogiem, który jest istotą życia chrześcijańskiego. Adhortacja Benedykta XVI traktuje o trzech płaszczyznach Bożej obecności przez słowo: Słowo Boga, Słowo w Kościele, Słowo świata. Wskazuje również na związek między słowem Bożym a małżeństwem i rodziną, czyli tam gdzie dokonuje się pierwsza formacja religijna. Wskazywał na to w swoim nauczaniu kard. S. Wyszyński. Tak w adhortacji jak i w nauczaniu Prymasa dominuje obrona życia duchowego i fizycznego, wzrost moralny w kierunku przewidzianej przez Boga świętości. W nauczaniu Wyszyńskiego kładzie się nacisk na wagę sakramentu małżeństwa i jedność małżonków w Chrystusie, oraz na zagrożenia wpływające na trwałość instytucji małżeństwa. Konkludując Ks. Struzik stwierdził: „znaczenie Biblii i jej czytanie w środowisku rodzinnym, przy korzystaniu z pomocy kapłanów (duszpasterstwo małżeństw i rodzin) oraz modlitwa, są to najlepsze drogi do poznania Boga; budowania wspólnoty poprzez słowo Boże.”

Kelejnym referującym był Ks. prof. AP dr hab. Jan Turkiel, w swoim wystąpieniu: „*Aksios* w Septuagincie” wskazał na wielorakie znaczenie słowa *aksios*

występujące w Starym Testamencie. Grecki termin *aksios*: oznacza „godną” cenę ziemi – w opowiadaniu o Abrahamie (Rdz 23) słowo „godny” odnosi się do ceny ziemi, zaś zakupienie ziemi za „godną” cenę powoduje, iż również ona staje się „godna”; inne znaczenie to winowajca „godny” kary chłosty, taki przykład mamy w Księdze Powtórzonego Prawa (Pwt 23,2-25,19), gdzie mowa jest o człowieku, który zasłużył na karę i jest jej „godny”. Wynika z tego, że kara jest wartością i człowiek poddany karze jest wartością. „Godna” kara nie poniża godności człowieka, a gwarantem sprawiedliwego postępowania wobec karanego. Jest ziemia „godnie” nabyta przez Abrahama, na której się ją (karę) wykonuje. „Godna” kara wymierzona przez Pana – Druga Księga Machabejska (2 Mch 4,30-37) opisuje moment ukarania Andronika przez króla Antiocha IV Epifanesa. Użyty termin *aksian* odnosi się do kary Pana. Historia ta nawiązuje do opowiadania o Esterze. Innym znaczeniem terminu *aksios* jest „męczeńska śmierć” – 2 Mch 6,18-31 opisuje śmierć Eleazara. Nakaz nie jedzenia mięsa wieprzowego jest „godny”, bo pochodzi od Boga. Oddanie życia jest w tym przypadku „godne”. Poza tym „godność” jako wartość związana ze starością wymaga świadectwa danego młodym. Męczeństwo Eleazara staje się zachętą do męczeńskiej śmierci także dla innych „godnych” (śmierć siedmiu braci, 2 Mch 7,1-42). Cierpienie jest „godne”, ponieważ jest znakiem grzechu przeciwko Bogu. Bóg przyjmuje męczeństwo wiernych Prawu Bożemu grzeszników jako wartość. Innym odcieniem „godnej śmierci” jest „godna” zapłata za bezbożność – śmierć – 2 Mch 8,33.

Ks. dr Andrzej Jacek Najda wygłosił referat na temat: „Aksjologia pierwotnego chrześcijaństwa w świetle Nowego Testamentu”. Wskazał najpierw na problemy, z jakimi borykali się chrześcijanie drugiej połowy I wieku, a więc w czasie powstawania pism nowotestamentalnych. Nakreślił w ten sposób obraz życia pierwszych wyznawców Chrystusa, ukazując kontekst religijny, historyczny i społeczny preferowanych przez nich wartości. Wartości te, które prelegent pogrupował wokół trzech cnót Boskich: wiary, nadziei i miłości (1 Tes 1,3; 5,8), stanowiły dla pierwszych chrześcijan i stanowią dla chrześcijan wszystkich czasów swoiste wzorce, paradygmaty i drogowskazy życiowe. Służą one orientacji życiowej, mają podtrzymywać i podnosić na duchu, przyczyniać się do wychowania moralnego i przekazywania doświadczeń.

Po przerwie, w drugiej części sympozjum ks. dr Wojciech Turowski zaprezentował referat „*Verbum Domini* wyzwaniem dla współczesnej homiletyki”, w którym ukazał cztery aksjologiczne aspekty słowa Bożego jakimi są: słowo Boże to Logos – Syn Boży; słowo Boże to „symfonia” rozpisana w dziele stworzenia; słowo Boże to przepowiadanie Apostolskie, i słowo Boże w Biblii. W drugiej części swego wystąpienia ks. Turowski wskazał na wyzwania wynikające z papieskiego dokumentu dla współczesnej homiletyki, którymi

są: eklezjalna interpretacja słowa Bożego, potrzeba aktualizacji słowa Bożego we współczesnym przepowiadaniu. Prelegent zapoznał z przymiotami dobrej homilii według Benedykta XVI; taka wypowiedź winna być dobrze przygotowana, rzeczowa i zawierać w sobie elementy mistagogiczne ze względu na to, iż homilia jest częścią liturgii. Konkludując ks. Turowski zwrócił uwagę na dbałości o dobrą teologię słowa Bożego w seminariach duchownych, która będzie kształtować tożsamość kaznodziejską, jak również zwrócił uwagę na potrzebę stworzenia *Dyrektorium homiletycznego*.

Kolejnym prelegentem był Ks. dr Cezary Naumowicz, który w swoim wystąpieniu na temat: „Słowo Boże duszą teologii” przedstawił relację między teologią a Pismem Świętym. Prelegent zwrócił uwagę, że Sobór Watykański II i niektórzy papieże wskazują, że studium Pisma Świętego ma być niejako „duszą” całej teologii. Zachętę tę podejmuje również Adhortacja *Verbum Domini* papieża Benedykta XVI. Dokument wskazuje, że w epoce posoborowej w dziedzinie studiów egzegetycznych i teologicznych często odwoływano się do tego stwierdzenia jako znaku nowego zainteresowania Pismem Świętym. Pytając o relację między Pismem Świętym a Tradycją, Ks. Doktor przytoczył zdanie J. Ratzingera, według którego „problem, «Pismo i Tradycja» pozostanie tak długo nierozwiązany, jak długo nie poszerzymy go o temat «Objawienie a Tradycja», włączając go tym samym w jego obszerniejszy kontekst”. W dalszej części wystąpienia prelegent zakcentował istotną prawdę, iż Pismo Święte nie jest, co prawda, jedynym *locustheologicus* dyscyplin teologicznych, stanowi jednak ich bazę szczególnie uprzywilejowaną. Oderwanie się teologii od Pisma Świętego prowadziło ją do dekadencji, a powrót do Biblii dynamizował jej rozwój i służył odnowie Kościoła. Konkludując ks. Naumowicz stwierdził iż metodologia teologii wypracowała szereg zasad, którymi powinien się kierować teolog-systematyk w swoich badaniach nad słowem Bożym. Każdy teolog w swojej działalności powinien niezapominać o zasadzie eklezjalnej interpretacji Biblii, o której przypomina adhortacja *Verbum Domini*, bowiem jest to wymóg samej natury Pism i sposobu ich formowania się w czasie.

Źródła wiedzy religijnej młodzieży omówił ks. dr Dariusz Tułowiecki w referacie, „Biblia czy Facebook? Źródła wiedzy religijnej młodzieży gimnazjalnej”, przeprowadził on badania na grupie uczniów gimnazjalnych w diecezji łomżyńskiej. Wiedza religijna, a zwłaszcza jej rozwój w świadomości wierzących może wpływać na szeroko pojętą religijność. Czynnikiem wpływającym na świadomość religijną jest wiek i wykształcenie człowieka. Ks. Tułowiecki zwrócił uwagę na fakt wzrastającej dysproporcji między wykształceniem świeckim i ogólnym poziomem kultury a wykształceniem religijnym. Przeanalizował współczesne źródła wiedzy religijnej (źródła tradycyjne – Biblia, rodzina, Kościół, katecheza szkolna oraz źródła nowoczesne – media, w tym me-

dia klasyczne jak i elektroniczne: książki, prasę, rozgłośnie radiowe, telewizję, Internet, w tym wspólnoty wirtualne). Na podstawie tak określonych nośników treści religijnych prelegent wyodrębnił trzy grupy czynników oddziałujących na religijność: źródła tradycyjne ortodoksyjne – Biblia, Kościół, rodzina, celebracje kościelne, katecheza szkolna; źródła nowoczesne ortodoksyjne – prasa katolicka, książka katolicka, religijne programy telewizyjne, filмотeka religijna, katolickie strony internetowe, wspólnoty wirtualne o charakterze religijnym; źródła nowoczesne nieortodoksyjne – czyli prasa, Internet, stacje radiowe i telewizyjne, filmy, komunikatory elektroniczne podające opinie na temat religii, ale w sposób nieortodoksyjny. Swoje wystąpienie ilustrował wykresami, prezentującymi wyniki badań. Ks. Tułowiecki doszedł do wniosków: Biblia należy do ulubionych źródeł wiedzy religijnej gimnazjalistów. Gimnazjaliści deklarują media tradycyjne jako ważne źródło wiedzy religijnej – nie potrafią jednak wymienić konkretnych programów religijnych. Źródła nowoczesne – nieortodoksyjne – mogą mieć znaczny wpływ na tworzenie matrycy poznawczych co do spraw religijnych młodzieży. Spotkanie zakończono modlitwą *Anioł Pański*.